

Genemuiden - Zwartsluis

Ten noorden van de stad Zwolle stroomt uit oostelijke richting de rivier de Vecht in westelijke richting. Boven Zwolle buigt dit water af naar het noorden, waar de naam verandert in het Zwarte Water. Tegenwoordig mondt dit water even voorbij Genemuiden uit in het Zwarte Meer. Vroeger, toen het IJsselmeer nog Zuiderzee was, was de uitmonding in deze Zuiderzee, waardoor de rivier in directe verbinding stond met de Noordzee. Gevolg was, dat de getijdewerking aanwezig was met eb en vloed, en dat het bij westerstorm behoorlijk kon spoken.

Het dorp Genemuiden ligt aan de zuid/west kant van het Zwarte Water. Al heel lang was er sprake van een veerpont. Al in de 14^e eeuw was er sprake van een veerpont. Het veerrecht behoorde toe aan bisschop Jan van Arkel. In 1347 droeg hij dit veerrecht over aan Genemuiden op voorwaarde dat hij en zijn ambtenaren vrij overtocht mochten hebben. De overdracht was voor Genemuiden geen slechte zaak. Lange tijd was de veerpont zeer winstgevend. Er werd zoveel verdiend, dat er lange tijd door de inwoners van Genemuiden geen veergeld behoefde te worden betaald voor het overzetten van henzelf en van hun vee. Ook door militairen werd het veer vaak gebruikt. In 1568 gebruikte het leger van Alva het veer om naar Groningen te gaan, waar hij in de slag bij Heiligerlee een nederlaag leed. Ook Napoleon maakte met 3 tot 4000 soldaten gebruik van het veer toen hij na de nederlaag in Rusland weer terug naar huis ging.

Het veer is tegenwoordig een met een motor aangedreven kabelpont. Hoe lang dit al het geval is, weet ik niet, maar ook dat is al lang het geval, in ieder geval al in 1922 (zie verderop). De pont kan worden gebruikt door auto's, fietsers en voetgangers. De huidige pont, welke uit 1951 dateert, heeft een lengte van 22,50 meter, een breedte van 7,80 meter en steekt 1,80 meter diep in het water. De pont is gebouwd door scheepswerf De Klop in Sliedrecht. Voor dagen dat de veerpont wegens onderhoud uit de vaart is en voor reserve is er een kleine veerpont aanwezig. Deze kan alleen door voetgangers en wielrijders worden gebruikt.

Een ernstig ongeluk gebeurde er in 1922. Op Biddag, woensdag 8 maart, stormde het enorm. De Zuiderzee stond in dat jaar nog een open verbinding met de Noordzee, en het water werd flink opgestuwd. De grote veerpont was vanwege die storm uit de vaart gehaald. Service gericht als altijd was veerman Thijs Velthuis paraat om passagiers met de roeiboot over te zetten. Natuurlijk geen pretje in een stevige storm. Om half zes meldden zich een aantal passagiers, die met de tram uit Zwolle bij de noordelijke oever waren aangekomen. Onder hen was de burgemeester van Genemuiden en zijn vrouw. Het gezelschap overzag de kleine roeiboot en durfde daarmee niet over te varen. Na enig overleg en aandringen werd de veerman overgehaald om toch maar met de grote pont te gaan varen. En zo gebeurde.

Maar toen de pont ongeveer 20 meter uit de oever was, stond de kabel onder invloed van de storm zodanig strak, dat de veerman het niet aandurfde verder te varen. Hij besloot terug te keren, maar ook dat lukte niet. De passagiers raakten in paniek en stapten toch maar in de roeiboot die achter de pont was vastgebonden. Alleen de veerman, zijn zoon en twee passagiers bleven op de pont. Helaas ging het vervolgens helemaal fout. De roeiboot met 11 passagiers kapseisde en de passagiers verdwenen in de golven. Ook met de pont ging het niet goed want de kabel van de pont brak, waarna ook de veerman en zijn zoon, de burgemeester en zijn vrouw om het leven kwamen. Na deze ramp werd de houten veerpont vervangen door een metalen veerpont. Als herinnering aan de ramp is in 2016 een plaquette geplaatst. Deze is aangeboden ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de Stichting Vrienden van Oud Genemuiden. Kijk je door de plaquette heen, dan zie je de veerpont liggen. Op de plaquette worden de namen van de 11 overleden personen vermeld.

Een bijna-ongeluk gebeurde er in 2017. Een jongen had de laatste pont van 19:00 uur gemist en dacht wel het Zwarte Water te kunnen overzwemmen. Hij had de afstand toch verkeerd ingeschat, waarbij hij in problemen kwam. Gelukkig hoorde een wandelende vrouw op de dijk hem om hulp roepen, zodat hij met een bootje uit het water gehaald kon worden.

Tegenwoordig wordt de pont geëxploiteerd door een samenwerkingsverband van Bert Keukenkamp (exploitant van het veer in Wijhe) en Hendrik Schuitema (exploitant van het veer in Olst). Dat is sinds 2015. De jaren daaraan voorafgaand waren wat zorgelijk. Exploitant Connexion, die de exploitatie verzorgde nadat busmaatschappij Noord-Westhoek in deze maatschappij was overgegaan, gaf aan dat de veerpont verlieslijdend was. Inperkingen van de vaartijden, tot grote ergernis van gebruikers van de pont, werden doorgevoerd. Na lange discussies o.a. in de gemeenteraad, en zelfs gerechtelijke procedures, waarbij Connexion een flink bedrag opeiste als compensatie voor geleden verliezen op de exploitatiekosten, schijnt de exploitatie door beide ondernemers nu in een rustig vaarwater terecht te zijn gekomen.

